JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

ELEANOR SHARPSTON

24 päivänä huhtikuuta 2008 [1]

1. Tässä saksalaisen Amtsgericht Flensburgin esittämässä ennakkoratkaisupyynnössä pohditaan erään saksalaisen lainvalintasäännön yhteensopivuutta EY:n perustamissopimuksessa vahvistettujen syrjintäkiellon ja kansalaisuutta koskevien oikeuksien kanssa. Kyseisen säännön mukaan sellaisen henkilön, joka on pelkästään Saksan kansalainen, sukunimi määräytyy yksinomaan Saksan lainsäädännön mukaisesti. Näin ollen vaikka tällainen henkilö olisi syntynyt jossakin muussa jäsenvaltiossa, jossa on myös hänen vakituinen asuinpaikkansa (käsiteltävänä olevassa asiassa Tanska) ja jonka lainsäädäntöä sovelletaan häneen kyseisen valtion omien lainvalintasääntöjen mukaisesti, hänen sukunimeään, joka on muodostettu ja rekisteröity siellä kyseisen lainsäädännön mukaisesti, ei voida rekisteröidä Saksassa, ellei se ole myös Saksan aineellisen lainsäädännön mukainen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Perustamissopimuksen määräykset

2. EY 12 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa:

”Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä tämän sopimuksen soveltamisalalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen erityismääräysten soveltamista.”

3. EY 17 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Otetaan käyttöön unionin kansalaisuus. Unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus. Unionin kansalaisuus täydentää, mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta.

2. Unionin kansalaisilla on tässä sopimuksessa määrätyt oikeudet ja velvollisuudet.”

4. EY 18 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei tässä sopimuksessa määrätyistä tai sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä

1 – Alkuperäinen kieli: englanti.

säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu.”

5. EY 65 artiklan mukaan (luettuna myös yhdessä EY 61 artiklan c alakohdan ja EY 67 artiklan kanssa) yhteisön lainsäätäjä voi toteuttaa ”toimenpiteitä, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, joiden vaikutukset ulottuvat rajojen yli”; näihin kuuluvat toimenpiteet, joiden tarkoituksena on ”lainvalintaa ja tuomioistuimen toimivallan määräytymistä koskevien jäsenvaltioiden sääntöjen yhteensopivuuden edistäminen”. Tällaisia toimenpiteitä ei ole vielä toteutettu nimien määräytymisen osalta. [2]

Sukunimen määräytymistä koskevat aineelliset säännöt

6. Julkisasiamies Jacobs esitti asiassa García Avello [3] esittämänsä ratkaisuehdotuksen 5–-22 kohdassa katsauksen sukunimen määräytymistä koskevista jäsenvaltioiden säännöistä, sellaisina kuin ne olivat voimassa asianomaisena ajankohtana (2003). Tämän jälkeen on tapahtunut kehitystä, ja useissa jäsenvaltioissa aineelliset säännöt tarjoavat enemmän mahdollisuuksia kuin aikaisemmin. Tässä vaiheessa on kuitenkin riittävää todeta, että paitsi sukunimien määräytymistapa myös lainsäädännön tarjoamien valinnanmahdollisuuksien aste vaihtelee huomattavasti. Erityisesti yhdysnimet sukuniminä (joissa yhdistetään kummankin vanhemman sukunimi) ovat kiellettyjä joissakin jäsenvaltioissa, sallittuja toisissa ja normina kolmansissa.

Sukunimen määräytymistä koskevat lainvalintasäännöt

7. Sen selvittämiseksi, minkä valtion lainsäädäntöä [lakia] sovelletaan henkilön sukunimen määräytymiseen tilanteessa, jossa on liittymiä useampaan kuin yhteen oikeusjärjestykseen, joissakin oikeusjärjestyksissä viitataan henkilön vakituisen asuinpaikan lakiin, [4] vaikka näyttääkin olevan yleisempää viitata

2 – Tällä hetkellä toimenpiteitä toteutetaan EY 65 artiklan nojalla ”siinä määrin kuin ne ovat tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi”. Tätä rajoitusta ei enää ole Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklassa, jolla on tarkoitus korvata EY 65 artikla ja jossa on erityinen määräys perheoikeudesta, johon liittyy rajat ylittäviä vaikutuksia.

3 – Asia C-148/02, tuomio 22.5.2003 (Kok. 2003, s. I-11613).

4 – Jäsenvaltioista Tanska, Suomi ja Liettua näyttävät käyttävän kriteerinä kotipaikkaa (toisin sanoen vakituista asuinpaikkaa eikä kotipaikan käsitettä sellaisena, kuin sitä käytetään common law -järjestelmissä), kun taas Kreikan lainsäädännössä viitataan tietyissä olosuhteissa vanhempien viimeisen yhteisen vakituisen asuinpaikan lakiin.

hänen kansalaisuuteensa. [5] Tämä lähestymistapa on joidenkin jäsenvaltioiden osalta vahvistettu ICCS:n (International Commission on Civil Status) (väestökirjanpidon yhdenmukaistamiseksi toimiva kansainvälinen komitea) piirissä tehdyissä kansainvälisissä sopimuksissa. Tämä komitea on hallitustenvälinen järjestö, jonka jäsenistöön kuuluu 13 jäsenvaltiota, minkä lisäksi kolme jäsenvaltiota on tarkkailijan asemassa. Saksa on ICCS:n jäsen. Tanska ei ole jäsen eikä tarkkailija.

8. ICCS:llä on joukko nimiin liittyviä yleissopimuksia, [6] mutta mitään niistä ei ole ratifioinut useampi kuin seitsemän jäsenvaltiota. Tiivistetysti niissä määrätään, että henkilön nimi määräytyy lähtökohtaisesti sen valtion lainsäädännön mukaan, jonka kansalainen hän on, ja että sopimusvaltiot eivät salli toisen sopimusvaltion kansalaisen sukunimen vaihtoa, ellei tämä ole myös ensiksi mainitun valtion kansalainen, vaan antavat tarvittaessa todistuksen eri sukunimestä. Eräässä uudemmassa yleissopimuksessa, [7] joka ei vielä ole tullut voimaan, määrätään, että jos lapsi on useamman kuin yhden sopimusvaltion kansalainen, hänelle hänen syntymävaltiossaan annettu sukunimi tunnustetaan muissa sopimusvaltioissa, mutta samoin tunnustetaan vanhempien pyynnöstä sellaisessa toisessa sopimusvaltiossa annettu sukunimi, jonka kansalainen lapsi on.

Lasten oikeuksia koskevat asiakirjat

9. Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen [8] 3 artiklan 1 kappaleessa määrätään, että ”kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu”. Sisällöltään samankaltainen määräys on Euroopan unionin peruskirjan 24 artiklan 2 kohdassa. [9]

10. Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 7 artiklan 1 kappaleessa määrätään muun muassa, että ”lapsi on rekisteröitävä heti syntymänsä jälkeen, ja hänellä on syntymästään lähtien oikeus nimeen”. Sisällöltään samankaltainen määräys on kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen 24 artiklan 2 kappaleessa. [10]

5 – Näin näyttää olevan useimpien muiden jäsenvaltioiden osalta. Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa ei kuitenkaan ole erityistä lainvalintasääntöä – käytännössä niiden kansallinen lainsäädäntö on riittävän joustava minkä hyvänsä oikeusjärjestyksen mukaisesti muodostettuihin nimiin mukautumista varten.

6 – Sukunimien ja etunimien vaihtamisesta 4.9.1958 tehty ICCS:n yleissopimus nro 4; sukunimiin ja etunimiin sovellettavasta lainsäädännöstä 5.9.1980 tehty ICCS:n yleissopimus nro 19 ja eri sukunimistä annettavasta todistuksesta 8.9.1982 tehty ICCS:n yleissopimus nro 21.

7 – Sukunimien tunnustamisesta 16.9.2005 tehty ICCS:n yleissopimus nro 31.

8 – Tehty 20.11.1989, kaikkien jäsenvaltioiden ratifioima.

9 – EYVL 2000, C 364, s. 1 (ajankohtaisemmin EUVL 2007, C 303, s. 1).

10 – Tehty 16.12.1966, myös kaikkien jäsenvaltioiden ratifioima.

Asian kannalta merkityksellinen kansallinen lainsäädäntö

11. Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien Tanskan sääntöjen mukaan henkilön sukunimen määräytymistä koskee henkilön Tanskan lainsäädännössä määritellyn kotipaikan (toisin sanoen vakituisen asuinpaikan) lainsäädäntö. Tanskassa asuvan henkilön sukunimen määräytymiseen sovelletaan siis Tanskan lainsäädäntöä.

12. Käsiteltävänä olevan asian kannalta merkityksellisenä ajankohtana sukunimen määräytymisestä Tanskassa säädettiin 29.4.1981 henkilönnimistä annetun lain nro 193 (Lov om personnavne) 1–9 §:ssä. [11]

13. Kyseisen lain 1 §:ssä säädetään, että silloin, kun vanhemmilla on käytössä yksi sukunimi, se nimi siirtyy lapselle. Jos vanhemmat eivät käytä samaa sukunimeä, kumman tahansa vanhemman nimi voidaan valita. Lain 9 §:n mukaan on kuitenkin myös mahdollista muuttaa sukunimi hallinnollisin toimin sellaiseksi, että se koostuu molempien vanhempien sukunimistä, jotka on liitetty toisiinsa yhdysmerkillä.

14. Vaihtoehtoisesti (ja yleisesti) silloin, kun lapsella on jommankumman vanhemman sukunimi, toisen vanhemman sukunimeä voidaan käyttää ikään kuin keskimmäisenä nimenä (*mellemnavn*). Tällöin itse asiassa sukunimet yhdistetään (ilman yhdysmerkkiä). Vuoden 1981 lain mukaan kuitenkin vain toinen yhdysnimen osatekijä (sukunimi) voidaan tässä tapauksessa siirtää seuraavalle sukupolvelle.

15. Saksassa Saksan siviililain täytäntöönpanosta annetun lain (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch, jäljempänä EGBGB) 10 §:n 1 momentin mukaan henkilön nimen määräytymiseen sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka kansalainen hän on. Lain 10 §:n 3 momentin mukaan lapsen sukunimi voi määräytyä toisen maan lainsäädännön mukaan vain, jos vanhempi (tai muu nimen antava henkilö) on kyseisen maan kansalainen. Saksan lainsäädäntöä voidaan kuitenkin soveltaa tilanteessa, jossa kumpikaan vanhemmista ei ole Saksan kansalainen mutta ainakin toinen heistä asuu Saksassa.

16. Bürgerliches Gesetzbuchin (Saksan siviililaki, jäljempänä BGB) 1616 §:ssä säädetään, että jos vanhemmat käyttävät yhtä sukunimeä, [12] tämä nimi annetaan lapselle, kuten

11 – Sittemmin korvattu 1.4.2006 lukien 24.6.2005 annetulla lailla nro 524 (Navnelov – nimilaki), jossa on enemmän valinnan mahdollisuuksia.

12 – Lain 1355 §:n mukaan tämä voi olla vain jommankumman puolison aikaisempi sukunimi mutta ei niiden kahden yhdistelmä.

Tanskassa. Lain 1617 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Jos vanhemmilla ei ole avioliiton perusteella yhteistä sukunimeä ja jos he ovat kummatkin lapsen huoltajia, heidän on valittava väestörekisterinpitäjälle tehtävällä ilmoituksella joko isän tai äidin ilmoitushetken sukunimi, joka annetaan lapsen sukunimeksi syntymähetkellä. – – Vanhempien tekemää valintaa sovelletaan myös heidän seuraaviin lapsiinsa.

(2) Jos vanhemmat eivät ole tehneet tätä ilmoitusta kuukauden kuluessa lapsen syntymästä, Familiengericht [13] siirtää oikeuden määrätä lapsen sukunimestä toiselle vanhemmalle. Tällöin sovelletaan vastaavasti 1 momenttia. Familiengericht voi asettaa kyseiselle vanhemmalle määräajan tämän oikeuden käyttämiselle. Jos oikeutta määrätä lapsen sukunimestä ei ole käytetty määräajassa, lapselle annetaan sen vanhemman sukunimi, jolle tämä oikeus oli siirretty.

(3) Silloin kun lapsi on syntynyt Saksan alueen ulkopuolella, tuomioistuin siirtää oikeuden määrätä lapsen sukunimestä 2 momentin mukaisesti vain, jos jompikumpi vanhempi tai lapsi sitä pyytää tai jos on välttämätöntä merkitä lapsen sukunimi saksalaiseen väestörekisteriin tai henkilöllisyystodistukseen.”

17. Lain 1617 §:n 1 momentissa siis suljetaan pois mahdollisuus yhdistää molempien vanhempien sukunimet uudeksi yhdysnimeksi. Siinä ei kuitenkaan kielletä jommankumman vanhemman käyttämän, jo olemassa olevan yhdysnimen antamista edelleen. [14]

Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö

18. Sukunimen määräytymistä koskevia kysymyksiä ei tule usein esiin yhteisön oikeuden yhteydessä. Tällä alalla yhteisöjen tuomioistuimelle on kuitenkin tätä ennen esitetty kaksi ennakkoratkaisupyyntöä – asioissa Konstantinidis [15] ja García Avello [16] – ja nyt käsiteltävänä olevassa asiassa aikaisempi ennakkoratkaisupyyntö. [17]

13 – Perheasiain tuomioistuimena istuvan Amtsgerichtin nimitys.

14 – Bundesverfassungsgericht (valtiosääntötuomioistuin) on katsonut, että 1616 ja 1617 § eivät ole perustuslain vastaisia siltä osin kuin niissä estetään se, että lapsella olisi kummankin vanhemman sukunimestä muodostettu yhdysnimi sukunimenä (tuomio 30.1.2002, 1 BvL 23/96, BVerfGE 104, s. 373).

15 – Asia C-168/91, tuomio 30.3.1993 (Kok. 1993, s. I-1191, Kok. Ep. XIV, s. I-109).

16 – Mainittu edellä alaviitteessä 3.

17 – Asia C-96/04, Standesamt Stadt Niebüll, tuomio 27.4.2006 (Kok. 2006, s. I-3561; ks. jäljempänä 21–29 kohta).

19. Asiassa Konstantinidis yhteisöjen tuomioistuin piti kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää koskevan kiellon vastaisena sitä, että Kreikan kansalainen velvoitettiin toisessa jäsenvaltiossa ammattia harjoittaessaan kirjoittamaan nimensä sellaista kirjoitustapaa käyttäen, että nimi äännettiin virheellisellä tavalla, jolloin tällainen nimen vääristyminen aiheutti sen, että asianomaisen henkilön potentiaaliset asiakkaat saattoivat sekoittaa hänet toisiin henkilöihin.

20. Asiassa García Avello se katsoi, että EY 12 ja EY 17 artikla estivät Belgian hallintoviranomaisia hylkäämästä Belgiassa asuvien alaikäisten lasten, joilla oli Belgian ja Espanjan kaksoiskansalaisuus, puolesta tehdyn sukunimen muuttamista koskevan hakemuksen, jonka tarkoituksena oli, että lapset saavat sukunimen, johon heillä oli oikeus Espanjan lainsäädännön ja perinteen nojalla.

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

21. Lapsi Leonhard Matthias syntyi Tanskassa vuonna 1998 vanhemmille Stefan Grunkin ja Dorothee Paul. Hän ja hänen vanhempansa ovat pelkästään Saksan kansalaisia (Tanskassa syntyminen ei automaattisesti tuota Tanskan kansalaisuutta). Lapsi on elänyt suurimman osan elämästään pääasiallisesti Tanskassa, jossa hänen vanhempansa asuivat alun perin yhdessä. Vuosina 2001–2002 hän asui muutaman kuukauden ajan vanhempiensa kanssa Niebüllissä, Saksassa. Sen jälkeen hän on asunut pääsääntöisesti äitinsä kanssa Tønderissa, Tanskassa, mutta oleskelee säännöllisesti isänsä luona Niebüllissä noin 20 kilometrin päässä.

22. Syntymänsä jälkeen Leonhard Matthias rekisteröitiin alun perin Tanskassa sukunimellä Paul ja Grunkin merkittiin *mellemnavn*iksi. Joitakin kuukausia myöhemmin sukunimi muutettiin hänen vanhempiensa pyynnöstä Grunkin-Pauliksi hallinnollisella todistuksella (*navnebevis*), ja tällä nimellä annettiin syntymätodistus.[18] Tämä oli mahdollista, koska hänen kotipaikkansa oli Tanskan kansainvälisen yksityisoikeuden mukaan Tanskassa, joten Tanskan lainsäädäntöä sovellettiin hänen sukunimensä määräytymiseen.

23. Vanhemmat haluavat, että Saksan viranomaiset Niebüllissa rekisteröivät hänet hänelle Tanskassa annetulla sukunimellä Grunkin-Paul. Kyseiset viranomaiset kieltäytyivät tunnustamasta kyseistä nimeä edellä esitetyn Saksan lainsäädännön[19] nojalla ja katsoivat, että valitun sukunimen on oltava joko Grunkin tai Paul.

18 – Grunkinin mukaan vanhemmat olivat alun perin ilmoittaneet Leonhard Matthiaksen sukunimeksi Grunkin-Paul, ja muutos tehtiin sen vuoksi, että hänen syntymätodistuksensa saataisiin vastaamaan tuota tarkoitettua ilmoitusta. Näin ollen kummankin vanhemman nimi olisi lapsen sukunimen osa, eikä kumpikaan olisi pelkkä *mellemnavn* (ks. edellä 14 kohta). Olipa täsmällinen tilanne sitten mikä hyvänsä, lähtökohtana on pidettävä sitä tosiasiaa, että Grunkin-Paul oli yksi vanhemmille Tanskan lain mukaan mahdollinen vaihtoehto.

19 – 15 ja 16 kohta.

24. Vanhemmat riitauttivat kielteisen päätöksen Saksan tuomioistuimissa, mutta heidän valituksensa hylättiin viimeisessä oikeusasteessa vuonna 2003.

25. Toimivaltainen Standesamt (väestörekisteritoimisto) saattoi sitten BGB:n 1617 §:n 2 momentin nojalla asian käsiteltäväksi Amtsgericht Niebüllissä. Sen täytyy Familiengerichtinä päättää, kummalle vanhemmalle siirtyy oikeus valita lapsen sukunimi tai kumman oma sukunimi annetaan lapselle, jos tuota valintaoikeutta ei käytetä.

26. Amtsgericht pohti kuitenkin, onko EGBGB:n 10 §:n sisältämä lainvalintasääntö pätevä EY 12 ja EY 18 artiklan valossa siltä osin kuin sukunimen määräytyminen perustuu yksinomaan kansalaisuuteen. Näin ollen se esitti yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön EY:n perustamissopimuksen tulkinnasta liittyen siihen, onko EGBGB:n 10 § sopusoinnussa EY:n perustamissopimuksen kanssa. [20]

27. Yhteisöjen tuomioistuimessa käydyn menettelyn kuluessa esitettiin epäilyjä siitä, voitiinko ennakkoratkaisupyyntö ottaa tutkittavaksi, koska ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin näyttää toimivan pikemminkin hallinnollisessa ominaisuudessa kuin tuomiovallan käyttäjänä.

28. Julkisasiamies Jacobs otti 30.6.2005 esittämässään ratkaisuehdotuksessa huomioon nämä epäilykset mutta katsoi, että yhteisöjen tuomioistuimen tulisi kaikesta huolimatta vastata ennakkoratkaisukysymykseen. [21] Hän katsoi, että tilanne kuului yhteisön oikeuden soveltamisalaan ja että vaikka kysymyksessä ei ollut kansalaisuuteen perustuva syrjintä, oli ”täysin Euroopan unionin kansalaisen aseman – – ja oikeuksien vastaista vaatia käyttämään eri nimiä eri jäsenvaltioiden lainsäädännön nojalla”. [22]

29. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi 27.4.2006 antamassaan tuomiossa, että sillä ei ollut toimivaltaa vastata ennakkoratkaisukysymykseen, koska ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen ei voitu katsoa toimivan tuomiovallan käyttäjänä.

30. Vanhemmat pyysivät uudelleen 30.4.2006 Standesamtia rekisteröimään heidän lapsensa sukunimellä Grunkin-Paul, jolla nimellä hänet oli rekisteröity Tanskassa. Standesamt kieltäytyi jälleen suorittamasta tätä rekisteröintiä, koska se ei ollut Saksan lain mukaan mahdollinen.

31. Saksan prosessisääntöjen mukaan eri Amtsgerichtin, toisin sanoen Amtsgericht Flensburgin, on käsiteltävä vanhempien tämän uuden kieltäytymisen johdosta tekemä valitus. Kyseinen tuomioistuin

20 – Edellä alaviitteessä 17 mainittu asia C-96/04.

21 – Ratkaisuehdotuksen 30–44 kohta.

22 – 45–56 kohta.

toteaa, että Saksan lainsäädäntö estää sitä velvoittamasta rekisterinpitäjää kirjaamaan sukunimeksi yhdysnimeä, mutta sillä on samankaltaisia epäilyksiä kuin Amtsgericht Niebüllilla.

32. Se pyytää tämän vuoksi vastausta seuraavaan kysymykseen:

”Voidaanko EGBGB:n 10 §:ään sisältyvää lainvalintasäännöstä soveltaa, kun otetaan huomioon EY 12 artiklaan sisältyvä syrjintäkielto ja EY 18 artiklassa taattu unionin kansalaisen liikkumisvapaus, siltä osin kuin tässä lainvalintasäännöksessä käytetään nimioikeuden osalta ainoana liittymänä kansalaisuutta?”

33. Grunkin ja Belgian, Ranskan, Saksan, Kreikan, Liettuan, Alankomaiden, Puolan ja Espanjan hallitukset sekä komissio ovat esittäneet kirjalliset huomautuksensa. Saksan, Kreikan, Liettuan ja Espanjan hallitukset sekä komissio olivat läsnä istunnossa.

Tutkittavaksi ottaminen

34. Käsiteltävänä olevan ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamista ei ole muodollisesti riitautettu, vaikka Belgian hallitus pohtiikin, a) onko ennakkoratkaisupyynnön esittäneellä tuomioistuimella toimivalta antaa määräystä, jossa velvoitetaan rekisteröimään yhdysnimi sukunimeksi, etenkin kun aiemman menettelyjen sarjan päätteeksi on annettu lopullinen ratkaisu, ja b) onko nyt meneillään oleva oikeudenkäynti luonteeltaan aito.

35. Saksan hallitus ei kuitenkaan yhdy näihin epäilyihin ja selittää melko yksityiskohtaisesti, minkä vuoksi nyt kysymyksessä oleva pääasia on Saksan lainsäädännön mukaan sekä otettava tutkittavaksi että siinä on kysymys aidosta oikeusriidasta. Leonhard Matthiasin vanhemmat aloittivat menettelyn (jota heidän aiemman valituksensa lopullinen ratkaiseminen vuonna 2003 ei estä) väestörekisteriviranomaista vastaan ja vaativat sen velvoittamista rekisteröimään lapsen sukunimeksi Grunkin-Paul. Jotta ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin voisi ratkaista, voidaanko tällainen määräys antaa – missä yhteydessä se selvästi käyttää tuomiovaltaa – se tarvitsee yhteisön oikeuden tulkintaa koskevan ratkaisun.

36. Näin ollen minusta yhteisöjen tuomioistuimen on tarpeetonta enemmälti tutkia kysymystä käsiteltävänä olevan ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisesta.

Pääasia

Alustava tarkastelu

37. Kansainvälinen yksityisoikeus ei nimestään huolimatta ole kansainvälisen oikeuden osa. Se on kunkin oikeusjärjestyksen kansallisen oikeuden haara. Se tarjoaa mekanismin tai paremminkin joukon toisiinsa kytkeytyviä mekanismeja, jotta silloin, kun oikeudellisissa tilanteissa tai oikeussuhteissa on liittymiä useampaan kuin yhteen oikeusjärjestykseen, voidaan ratkaista, millä tuomioistuimilla tai muilla viranomaisilla on toimivalta, mitä aineellista lainsäädäntöä tulee soveltaa ja mitä vaikutuksia muiden oikeusjärjestysten nojalla tehdyille ratkaisuille tai toteutetuille oikeustoimille tulee antaa tai onko ne tunnustettava.

38. Koska asianomaiset tilanteet tai suhteet liittyvät jo määritelmän mukaisesti useampaan valtioon, kunkin oikeusjärjestyksen koneisto on väistämättä tekemisissä muiden oikeusjärjestysten koneistojen kanssa. Joskus osaset loksahtavat paikoilleen, joskus eivät. Kun ne loksahtavat paikoilleen (mikä on parempi vaihtoehto), tämä saattaa johtua siitä, että asianomaisten oikeusjärjestysten säännöt ovat yhteensopivia alusta lähtien, siitä, että ne ovat työskennelleet yhdessä ICCS:n tai Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin [23] kaltaisen elimen piirissä saavuttaakseen yhteensopivuuden, tai (Euroopan unionissa) siitä, että ne on saatettu yhteensopiviksi yhteisön lainsäädännöllä. On kuitenkin edelleen olemassa monia aloja, joilla yhteensopivuus tai yhdenmukaistaminen ei vielä ole täydellistä.

39. Syntyy siis kokonaiskuva monitahoisten mekanismien monitahoisesta järjestelmästä, jossa on monitahoista mutta ei aina harmonista vuorovaikutusta. Pienikin muutos yhdessä mekanismissa voi vaikuttaa suureen vuorovaikutusten joukkoon. Jos yhden oikeusjärjestyksen nimien määräytymistä koskevia kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjä muutetaan, tämä voi vaikuttaa paitsi siihen, millä tavoin nämä säännöt ovat vuorovaikutuksessa jonkin toisen järjestyksen vastaavien sääntöjen kanssa, myös siihen, miten toimivat sen omat kansainvälisen yksityisoikeuden säännöt, jotka koskevat henkilöstatuuttiin tai perheoikeuteen kuuluvia liitännäisiä aloja (tästä näiden sääntöjen ja muiden oikeusjärjestysten sääntöjen väliseen vuorovaikutukseen aiheutuvine vaikutuksineen), tai sen asianomaisiin aineellisen oikeuden säännöksiin.

40. Ei siis ole ihme, että useimmat käsiteltävänä olevassa asiassa huomautuksensa esittäneistä jäsenvaltioista ovat kehottaneet yhteisöjen tuomioistuinta välttämään puuttumista kysymyksessä olevaan saksalaiseen lainvalintasääntöön. Oikeuskirjallisuudessa on lisäksi esitetty arvostelua yhteisöjen tuomioistuimen asiassa García Avello antamaa tuomiota ja

23 – Jäseniä ovat kaikki jäsenvaltiot ja itse Euroopan yhteisö (ks. 5.10.2006 tehty neuvoston päätös 2006/719/EY, EUVL L 297, s. 1).

julkisasiamies Jacobsin asiassa Standesamt Stadt Niebüll esittämää ratkaisuehdotusta kohtaan sen vuoksi, että on katsottu, että niissä ei ole ymmärretty valitun lähestymistavan seurauksia. [24]

41. Tämä on selvästi ala, jolla yhteisöjen tuomioistuimen kuuluu edetä pehmeästi ja varovasti. Mutta se, että sen on edettävä pehmeästi, ei merkitse sitä, että sen pitäisi pelosta jättää eteneminen kokonaan sikseen.

42. Kuten useat jäsenvaltiot ovat huomauttaneet, yhteisöllä on oikeus antaa lainsäädäntöä tällä alalla – aivan kuten se on EY 61 artiklan c alakohdan ja EY 67 artiklan 1 kohdan nojalla jo säännellyt tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa [25] ja aikoo antaa säännöksiä avioliittoasioissa sovellettavasta lainsäädännöstä. [26]

43. Näin ollen pitää sitäkin paremmin paikkansa, mitä yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa García Avello antamassaan tuomiossa: [27] ”Vaikka yhteisön oikeuden nykytilan vallitessa säännöt, jotka koskevat henkilön sukunimeä, kuuluvatkin jäsenvaltioiden toimivaltaan, niiden on kuitenkin tätä toimivaltaa käyttäessään noudatettava yhteisön oikeutta – – ja erityisesti perustamissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat jokaiselle unionin kansalaiselle tunnustettua vapautta liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella.”

44. Yhteisöjen tuomioistuin ei näin ollen voi välttää velvollisuuttaan tulkita yhteisön oikeutta siten, että se auttaa kansallisia tuomioistuimia – kuten Amtsgericht Flensburgia käsiteltävänä olevassa asiassa – joiden tehtävänä on ratkaista, ovatko tietyt kansalliset säännöt todella yhteisön oikeuden mukaisia.

24 – Ks. esim. asiasta García Avello esitetyt kommentaarit: Mathias Audit, *Recueil Dalloz*, 2004, s. 1476, 20 kohta ja Thomas Ackermann, *Common Market Law Review*, 2007, s. 141, erityisesti s. 153, sekä Dieter Henrichin kommentaari asiassa Standesamt Stadt Niebüll esitetystä ratkaisuehdotuksesta, *Praxis des internationalen Privat- und Verfahrensrechts*, 2005, s. 422.

25 – Tällä hetkellä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2201/2003 (EUVL L 338, s. 1).

26 – Komission ehdotus (KOM(2006) 399 lopullinen, 17.7.2006) neuvoston asetukseksi asetuksen (EY) N:o 2201/2003 muuttamisesta tuomioistuimen toimivallan osalta sekä avioliittoasioissa sovellettavaa lakia koskevien sääntöjen antamisesta. Perusteluissa todetaan, että ”kansalaisten lisääntynyt liikkuvuus Euroopan unionissa on johtanut yhä useampiin kansainvälisiin avioliittoihin, joissa puolisot ovat eri maiden kansalaisia, asuvat eri jäsenvaltioissa tai asuvat jäsenvaltiossa, jonka kansalainen toinen tai kumpikaan heistä ei ole” – juuri sellainen tilanne, jossa nyt käsiteltävänä oleva asia on saanut alkunsa.

27 – 25 kohta.

45. Asiat olisivat epäilemättä yksinkertaisempia, jos tätä tilannetta koskevaa yhteisön lainsäädäntöä olisi annettu (tai jos kaikki jäsenvaltiot olisivat ICCS:n jäseniä ja olisivat ratifioineet kaikki sen yleissopimukset). Tällaisella alalla lainsäädäntöön tai sopimukseen perustuva ratkaisu olisi lisäksi tarkoituksenmukainen. Yhteisön lainsäädännön antamista tai monenvälisten sopimusten tekemistä edeltävät keskustelut ovat väistämättä pidempiä, perusteellisempia ja laajemmalle ulottuvia kuin mihin milloinkaan voidaan päästä yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyn ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä. Kun vielä otetaan huomioon kansalaisten lisääntyvä liikkuvuus Euroopan unionin alueella, joka ei ole pelkästään yhteismarkkina-alue vaan yhtenäinen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue, on selvää, että henkilönnimien määräytymiseen ja käyttämiseen liittyviä eturistiriitoja saattaa esiintyä (ja todennäköisesti esiintyy) yhä useammin, ellei jonkinlaista riittävää ratkaisua löydetä, tai kunnes sellainen löydetään. Tällainen ratkaisu pitää pohjustaa perusteellisesti ja järjestelmällisesti siten, että otetaan asianmukaisesti huomioon kaikki vaikutukset, joita sillä on mukana oleviin oikeusjärjestyksiin.

46. Tällaista ratkaisua ei kuitenkaan vielä ole. Asioiden näin ollessa yhteisöjen tuomioistuimen on tulkittava olemassa olevaa yhteisön oikeutta, joka koskee kansalaisen oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella ilman kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää. Sen on tehtävä tämä ottaen huomioon pääasiassa esiin tullut erityistilanne. Sen on varottava tarpeettomasti loukkaamasta jäsenvaltioiden toimivaltaa kansainvälisen yksityisoikeuden piiriin kuuluvissa asioissa. Samalla se ei saa laimentaa tai heikentää unionin kansalaisuuden käsitettä – ”jäsenvaltioiden kansalaisten perustavanlaatuinen asema” [28] – tai riistää tästä asemasta johtuvilta oikeuksilta todellista merkitystä.

47. Minusta näyttää siltä, että kysymys, joka tässä on ratkaistava, jotta kansallinen tuomioistuin voi ratkaista käsiteltävänään olevan asian, on suppeampi kuin ensi näkemältä vaikuttaa.

48. Ensiksi Saksan aineellinen oikeussääntö, jonka mukaan lapsen sukunimen on oltava jommankumman vanhemman sukunimi eikä ole mahdollista yhdistää molempien nimiä, ei itsessään ole kyseenalainen. Tällä alalla ei ole olemassa yhteisön aineellisoikeudellisia sääntöjä (eikä tällaisten sääntöjen antamiselle näytä olevan mitään oikeudellista perustaa), eikä mikään kansallinen sääntö, jossa säädetään jostakin tietystä nimen muodosta, näytä itsessään voivan loukata kansalaisen oikeuksia, jotka koskevat vapautta syrjinnästä, liikkumisvapautta ja oleskeluvapautta. Kysymys voi tulla esiin vain silloin, kun tällainen sääntö joutuu tietyn yksilön kohdalla ristiriitaan jonkin toisen jäsenvaltion säännön kanssa.

28 – Asia C-184/99, Grzelczyk, tuomio 20.9.2001 (Kok. 2001, s. I-6193, 31 kohta). Tätä sanamuotoa on käytetty sittemmin toistuvasti, viimeksi asiassa C-291/05, Eind, tuomio 11.12.2007 (Kok. 2007, s. I-10719, 32 kohta).

49. Toiseksi vaikka kansallisen tuomioistuimen kysymys on muotoiltu siten, että se koskee EGBGB:n 10 §:n sisältämän lainvalintasäännön yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa, käsitykseni mukaan ei ole tarpeen tarkastella tämän säännöksen pätevyyttä kokonaisuutena vaan ainoastaan sitä, onko sen vaikutus pätevä, kun yhdessä BGB:n 1617 §:n kanssa siinä estetään Tanskassa laillisesti muodostetun ja siellä jo rekisteröidyn sukunimen rekisteröinti.

50. Näin ollen tiettyjen jäsenvaltioiden yhteisöjen tuomioistuimessa esittämät lausumat, joissa ne vetoavat melko kiihkeästi siihen, että kansalaisuus on merkittävämpi yhdistävä tekijä kuin vakituinen asuinpaikka henkilöstatuuttia koskevissa asioissa (koska se on vakaampi ja helpommin tarkistettavissa oleva kriteeri), eivät mielestäni ole välittömästi relevantteja riippumatta siitä, miten paikkansapitäviä ne mahdollisesti ovat. Yhteisöjen tuomioistuimen ei tarvitse eikä sen pidä valita näiden kahden kriteerin välillä, aivan kuten se ei asiassa García Avello tehnyt valintaa Belgian ja Espanjan sääntöjen välillä ratkaistessaan kysymystä lapselle annetusta sukunimestä.[29] Sen erityinen rooli tässä asiassa on pikemminkin nimen tunnustamatta jättämisen arviointi yhteisön lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia vasten.

51. Lopuksi pidän merkittävänä sitä, että pääasia koskee tilannetta, jossa sukunimi määräytyi ja rekisteröitiin syntymän yhteydessä sovellettavan Tanskan lainsäädännön mukaisesti ja sitä muutettiin ja se rekisteröitiin uudessa muodossa pian syntymän jälkeen saman sovellettavan lainsäädännön mukaisesti *ennen kuin* tehtiin hakemus sen rekisteröimiseksi Saksan viranomaisten toimesta. Kysymys ei siis ole siitä, että asuinjäsenvaltiossa muutettaisiin nimeä, joka on määräytynyt kansalaisuusjäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Se, että alun perin rekisteröity sukunimi oli Saksan sääntöjen *mukainen* ja että muutettu sukunimi ei sitä ollut, ei merkitse, että ensimmäinen olisi muodostettu kyseisten sääntöjen *nojalla*. Molemmat muodostettiin Tanskan sääntöjen nojalla, ja Leonhard Matthiasin vanhemmilla oli oikeus valita mikä tahansa Tanskan sääntöjen mukainen vaihtoehto, kun heidän vakituinen asuinpaikkansa oli Tanskassa. He eivät nyt hae sellaisen lapsen rekisteröintiä, jolle ei vielä ole annettu sukunimeä, vaan heidän hakemuksensa koskee sitä, että Saksan rekisteriin merkitään nimi, joka lapsella jo on hänen synnyinpaikkansa ja vakituisen asuinpaikkansa lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi vaikka Leonhard Matthiasin nimi oli lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 7 artiklan 1 kappaleen mukaisesti rekisteröitävä Tanskassa heti hänen syntymänsä jälkeen, BGB:n 1617 §:n 3 momentin sanamuodon perusteella näyttää selvältä, että ei ollut mitään automaattista vaatimusta siitä, että hänen nimensä olisi ollut välittömästi kirjattava saksalaiseen väestörekisteriin tai henkilöllisyystodistukseen.

52. Lähestyn asiaa tämän vuoksi tältä suppeammalta pohjalta tarkastellen ensin, kuuluuko tilanne yhteisön oikeuden soveltamisalaan, toiseksi liittyykö siihen kansalaisuu-

29 – Se kyllä otti tuomionsa 42 kohdassa kantaa näiden kahden järjestelmän olemassaolon oikeutukseen ja tapoihin, joilla kumpikin näytti mukautuneen tähän oikeutukseen, mutta ei tehnyt mitään päätelmiä niiden mahdollisista ansioista.

teen perustuvaa syrjintää tai liikkumisvapauteen ja oleskeluvapauteen puuttumista, ja kolmanneksi, onko tällainen syrjintä tai puuttuminen, jos sellaista ilmenee, perusteltavissa.

Yhteisön oikeuden sovellettavuus

53. Julkisasiamies Jacobs otti asiassa Standesamt Stadt Niebüll [30] antamassaan ratkaisuehdotuksessa huomioon yhteisöjen tuomioistuimen asiassa García Avello esittämän toteamuksen, jonka mukaan yhtymäkohta yhteisön oikeuteen oli olemassa kyseessä olevien lapsien osalta, ”jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia ja jotka oleskelevat laillisesti toisen jäsenvaltion alueella”, [31] ja katsoi, että tämä päti myös Leonhard Matthiasin tapauksessa.

54. Hän viittasi myös asiassa Zhu ja Chen [32] esitettyyn toteamukseen, jonka mukaan jäsenvaltiossa syntyneen toisen jäsenvaltion sellaisen kansalaisen tilannetta, joka ei ole käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, ei voida rinnastaa puhtaasti jäsenvaltion sisäiseen tilanteeseen, jossa kyseisellä kansalaisella ei ole mahdollisuutta vedota henkilöiden vapaata liikkuvuutta ja oleskelua koskeviin yhteisön oikeuden määräyksiin tai säännöksiin. Yhteisöjen tuomioistuin totesi kyseisessä asiassa [33] edelleen, että lapsella voi olla näissä määräyksissä tarkoitettuja oikeuksia ennen kuin hän on saavuttanut iän, jota vaaditaan, jotta hänellä olisi oikeudellinen kelpoisuus käyttää itse mainittuja oikeuksia.

55. Näkemykseni mukaan pääasiassa kysymyksessä oleva tilanne kuuluu yhteisön oikeuden soveltamisalaan analogisista ja vielä vahvemmista syistä.

56. Ensiksikin Leonhard Matthias syntyi ja asuu vakituisesti jäsenvaltiossa, ja hänellä on (pelkästään) toisen jäsenvaltion kansalaisuus.

57. Toiseksi Leonhard Matthiasilla unionin kansalaisena on yhteisön oikeuden mukainen liikkumis- ja oleskeluvapaus. Lisäksi toisin kuin lapset asiassa García Avello tai Zhu ja Chen hän on käyttänyt tätä oikeuttaan asumalla peräkkäin näissä kahdessa jäsenvaltiossa ja muuttamalla toistuvasti niiden välillä – hänen on tehtävä näin sellaisen perhetilanteen vuoksi, johon hän ei voi mitenkään vaikuttaa.

30 – 48 ja 49 kohta.
31 – Tuomion 27 kohta.
32 – Asia C-200/02, tuomio 19.10.2004 (Kok. 2004, s. I-9925, 19 kohta).
33 – Tuomion 20 kohta.

58. Kolmanneksi näin tehdessään hän on joutunut tilanteeseen, jossa vallitsee ristiriita yhden jäsenvaltion hänelle asettaman säännön ja toisen jäsenvaltion lakiin perustuvan, hänen vanhempiensa hänen puolestaan laillisesti käyttämän valinnanmahdollisuuden välillä.

59. Tällainen tilanne kuuluu selvästi – sekä henkilöllisesti että aineellisesti – yhteisön oikeuden soveltamisalaan sen kansalaisen liikkumavapauden käyttämistä koskevan oikeuden ja vapautta syrjinnästä koskevien sääntöjen muodossa.

Onko kysymyksessä syrjintä?

60. Julkisasiamies Jacobs totesi asiassa Standesamt Stadt Niebüll esittämässään ratkaisuehdotuksessa, [34] että riidanalaisen säännön nojalla kaikkia, joilla on pelkästään Saksan kansalaisuus, kohdellaan samalla tavalla, ja kaikkia, joilla (tai joiden vanhemmilla) on useampia kuin yksi kansalaisuus, kohdellaan eri tavalla mutta ilman kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää.

61. Yksikään käsiteltävänä olevassa asiassa huomautuksia esittäneistä osapuolista ei ole ollut tästä eri mieltä. En ole minäkään.

62. EGBGB:n 10 §:ssä tosin *tehdään ero* yksilöiden välillä heidän kansalaisuutensa perusteella, mutta tällainen erottelu on väistämätöntä silloin, kun kansalaisuutta käytetään liittymänä tiettyyn oikeusjärjestykseen. Siinä ei kuitenkaan *syrjitä* kansalaisuuden perusteella. Tämänkaltaisen syrjinnän kiellon tarkoituksena ei ole pyyhkiä pois niitä eroja, jotka väistämättä syntyvät siitä, että henkilöllä on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus eikä toisen (kansalaisuudet selvästi säilytetään EY 17 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä), vaan estää *muu* erilainen kansalaisuuteen perustuva kohtelu, joka on *haitaksi* unionin kansalaiselle.

63. Saksalaisen säännön mukaan jokaista unionin kansalaista, jolla on pelkästään yksi kansalaisuus, kohdellaan sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka kansalainen hän on, kun taas sitä, jolla on useampi kuin yksi kansalaisuus (samansuuntaisesti asiassa García Avello annetun tuomion kanssa [35]), kohdellaan eri tavoin kuin sitä, jolla on vain yksi kansalaisuus, mutta kuitenkin sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka kansalainen hän on. Saksan aineellista lainsäädäntöä voidaan lisäksi soveltaa kansalaisuudesta riippumatta jokaiseen, jonka vaki-

34 – 53 kohta.

35 – 32–35 kohta.

tuinen asuinpaikka on Saksassa, jos hän sitä haluaa, joten tällaisilta muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta ei evätä mitään Saksan kansalaisten saatavilla olevaa oikeutta.

64. Yhteisön oikeuden mukainen syrjintäkielto – yhdenvertaisen kohtelun periaate – ei rajoitu pelkästään kansalaisuutta koskeviin kysymyksiin. Se ilmaistaan usein yleisenä vaatimuksena siitä, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella. [36]

65. Vaikka riidanalainen sääntö kohtelee selvästi samalla tavalla kaikkia tilanteita, joissa yksilön johonkin oikeusjärjestykseen yhdistävänä tekijänä on kansalaisuus, se ei kuitenkaan ulota tätä kohtelun yhdenvertaisuutta tilanteisiin, joissa yhdistävänä tekijänä on vakituinen asuinpaikka. Yhteisön sisällä eri oikeusjärjestyksissä viitataan vaihtelevasti jompaankumpaan näistä kriteereistä. [37] Tämän vuoksi voidaan kysyä, eikö yhdenvertaisen kohtelun periaate edellytä, että Tanskan lainsäädännössä sovellettavalle vakituisen asuinpaikan kriteerille ja Saksan lainsäädännössä sovellettavalle kansalaisuuden kriteerille annetaan sama painoarvo.

66. Näkemykseni mukaan tähän on vastattava myöntävästi. Toisenlaisen vastauksen antaminen merkitsisi kannanottoa siihen, kumpi kriteeri on ”parempi” niin, että sille pitäisi antaa enemmän painoarvoa. Jos tähän tehtävään on ryhdyttävä, se kuuluu yhteisön lainsäätäjälle, ei yhteisöjen tuomioistuimelle. Siihen saakka kunnes olemassa on yhdenmukainen sääntö, jäsenvaltioiden on päätettävä, mitä yhdistävää tekijää ne käyttävät ratkaistessaan, mitä lainsäädäntöä henkilön nimeen sovelletaan, edellyttäen että ne tätä toimivaltaa käyttäessään noudattavat yhteisön oikeutta.

67. Vaikka pelkästään se, että valitaan kansalaisuus vakituisen asuinpaikan sijasta (tai päinvastoin) yhdistäväksi tekijäksi, ei itsessään ole yhteisön oikeuden mukaisen yhdenvertaisen kohtelun vaatimuksen vastaista, näyttää sen sijaan se, että sellaisen toimenpiteen vaikutuksia ei tunnusteta, jotka ovat päteviä toisessa oikeusjärjestyksessä, jossa käytetään jotakin toista yhdistävää tekijää, tämän vaatimuksen noudattamatta jättämiseltä.

68. Tästä esimerkkinä voi olla, että jos Leonhard Matthias ei olisi syntynyt Tanskassa

36 – Ks. asia García Avello, tuomion 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen. Yhteisöjen tuomioistuinta on arvosteltu (ks. edellä alaviitteessä 24 mainittu Ackermann, s. 149) yleisen, ”aristotelisen” yhdenvertaisen kohtelun käsitteen yhdistämisestä EY 12 artiklan kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän erityiseen kieltoon. Olipa tämä arvostelu perusteltua tai ei, viittaan tässä yleiseen periaatteeseen erillisenä asiana.

37 – Asetuksen N:o 2201/2003 (mainittu edellä alaviitteessä 25, 3 artikla) mukaan on mahdollista valita näiden kahden kriteerin välillä ratkaistaessa avioliiton päättämistä koskeva toimivalta, ja komission ehdotuksessa sen muuttamiseksi (mainittu edellä alaviitteessä 26, ehdotettu uusi 20 a artikla) on mahdollista tehdä valinta sovellettavaa lakia määritettäessä.

vaan sellaisessa jäsenvaltiossa, jossa sovelletaan jus solia (sen vahvassa muodossa), [38] hän olisi voinut saada tämän jäsenvaltion kansalaisuuden ja Saksan lainsäädäntö olisi tunnustanut sen lainsäädännön mukaisesti määritetyn nimen. Jossakin toisessa jäsenvaltiossa syntynyttä Saksan kansalaista, joka on rekisteröity tämän valtion lainsäädännön mukaisesti muodostetulla nimellä, koska se on hänen vakituinen asuinvaltionsa, kohdellaan siis eri tavalla riippuen siitä, salliiko jäsenvaltio hänen myös hankkia sen kansalaisuuden; tämä seikka ei välttämättä liity kriteeriin, jota se käyttää ratkaistaessa, mitä lainsäädäntöä sovelletaan nimiin.

69. Jos siis jäsenvaltion lainvalintasääntö johtaa systemaattisesti siihen, että kieltäydytään tunnustamasta sukunimi, joka on annettu tämän jäsenvaltion kansalaiselle tämän syntymä- ja asuinjäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jota sovelletaan sen oman lainvalintasäännön nojalla, tämä kieltäytyminen ei ole EY 12 artiklassa kiellettyä kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää. Näkemykseni mukaan se on kuitenkin yhdenvertaisen kohtelun yleisen periaatteen vastaista. Tämä periaate edellyttää, että tilanteessa, joka ei ole puhtaasti jäsenvaltion sisäinen vaan siihen liittyy EY:n perustamissopimuksessa taatun oikeuden käyttäminen, liittymää toisen jäsenvaltion lainsäädäntöön ei tulisi kohdella eri tavalla sen mukaan, perustuuko se (tämän toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti) kansalaisuuteen vai vakituiseen asuinpaikkaan.

38 – Esim. Irlanti, ks. asia Zhu ja Chen, tuomion 9 kohta.

70. Yleistä periaatetta voidaan katsoa loukatun myös siten, että Saksan sääntö kohtelee *samalla* tavoin niitä erilaisia tilanteita, joissa ovat yhtäältä ne Saksan kansalaiset, joiden nimeä *ei ole* aiemmin rekisteröity toisessa jäsenvaltiossa, ja toisaalta ne, joiden nimi *on* tällä tavoin rekisteröity.

71. Kuitenkin, kuten kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kielto, yhdenvertaisen kohtelun periaatekaan ei yksinkertaisesti kiellä kaikkia erotteluja olosuhteista riippumatta. On siis tarpeen selvittää, onko puututtu Leonhard Matthiasin liikkumis- tai oleskeluvapauteen.

Puututaanko liikkumisvapauteen ja/tai oleskeluvapauteen?

72. Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa García Avello, että ”tällainen tilanne, jossa on eri sukunimiä, on omiaan aiheuttamaan asianomaisille henkilöille tuntuvaa haittaa sekä työelämässä että yksityiselämässä, esimerkiksi vaikeutena saada jäsenvaltiossa, jonka kansalainen asianomainen on, hyväkseen oikeusvaikutuksia oikeustoimista tai asiakirjoista, jotka on laadittu siinä toisessa

jäsenvaltiossa tunnustetulla nimellä, jonka kansalainen asianomainen niin ikään on”. [39]

73. Tällaista haittaa ei mitenkään vähennä se, että henkilöllä on pelkästään yhden asianomaisen jäsenvaltion kansalaisuus. Haitta ei käytännössä synny siitä, että henkilöllä on useampi kuin yksi kansalaisuus, vaan siitä, että hän unionin kansalaisena muuttaa jäsenvaltiosta toiseen ja vuorotellen elää, opiskelee, työskentelee, hakee etuuksia, täyttää hallinnollisia muodollisuuksia, avaa pankkitilejä ja suorittaa monia muita arkipäivän toimintoja kussakin niistä.

74. Julkisasiamies Jacobsin asiassa Standesamt Stadt Niebüll esittämän ratkaisuehdotuksen mukaisesti nämä käytännön vaikutukset ”muodostavat kuitenkin selkeän esteen [Leonhard Matthiasin] oikeudelle kansalaisena liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella”. [40] Olen samaa mieltä.

75. Useat jäsenvaltiot ovat kuitenkin väittäneet, että kysymyksessä olevassa lainvalintasäännössä tai sen soveltamisessa tässä asiassa ei ole mitään, mikä olisi lähtökohtaisesti omiaan estämään liikkumis- ja oleskeluvapauden käyttöä tai tekemään sen vähemmän houkuttelevaksi. [41] Leonhard Matthiasin vanhemmilla oli vapaus valita Tanskassa täysin Saksan lain mukainen sukunimi, ja lapselle olisi itse asiassa tullut tällainen sukunimi, elleivät he olisi tarkoituksellisesti päättäneet valita toisin. Vanhempien muuttoa toiseen jäsenvaltioon ei estä tietoisuus siitä, että heitä tullaan kohtelemaan samalla tavalla kuin jos he eivät olisi käyttäneet oikeuttaan muuttaa.

76. Tätä päättelyä itsessään ei voida pitää virheellisenä, ja on todennäköisesti niin, että ei ole sellaista jäsenvaltiota, jossa Leonhard Matthiasin sukunimi, jos hän olisi syntynyt kyseisessä jäsenvaltiossa, olisi pitänyt rekisteröidä Saksan aineellisoikeudellisten säännöjen kanssa yhteensopimattomassa muodossa.

77. Minusta tämä argumentti ei kuitenkaan ole osuva. Kysymys ei ole siitä, saadaanko *vanhemmat* mahdollisesti luopumaan liikkumis- ja oleskeluvapautensa käyttämisestä sellaisilla säännöillä, joita mahdollisesti sovelletaan heidän syntyneiden tai syntymättömien lastensa sukunimen määräytymiseen, tai estetäänkö heitä käyttämästä näitä vapauksia. Kysymys on siitä, kärsiikö *lapsi,* joka synty-

39 – Tuomion 36 kohta.

40 – Ratkaisuehdotuksen 54 kohta.

41 – Ks. analogisesti esim. asia C-19/92, Kraus, tuomio 31.3.1993 (Kok. 1993, s. I-1663, Kok. Ep. XIV, s. I-177, 32 kohta) tai asia C-285/01, Burbaud, tuomio 9.9.2003 (Kok. 2003, s. I-8219, 95 kohta).

mäajankohtanaan on laillisesti rekisteröity tietyllä nimellä hänen syntymäjäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti ja joka itse ei ole tehnyt mitään valintaa tämän rekisteröinnin suhteen, haittaa tai kohtaako hän vaikeuksia, kun hän käyttää *omia oikeuksiaan* unionin kansalaisena, [42] jos jäsenvaltio, jonka kansalainen hän on, kieltäytyy tunnustamasta näin rekisteröityä nimeä.

78. Vastauksen on oltava myöntävä. Vähintään hänen syntymätodistuksensa ja matkustusasiakirjojensa välillä tulee olemaan eroavaisuuksia. Leonhard Matthiasin kaltaiselle henkilölle, joka asuu edelleen pääasiallisesti siinä jäsenvaltiossa, jossa hän on syntynyt, ja samalla säilyttää vahvan yhteyden siihen jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on, tulee väistämättä lisää ongelmia. Elämän edetessä hän hankkii useita asiakirjoja sillä nimellä, joka on merkitty hänen syntymätodistukseensa, mutta hän voi hankkia myös muita asiakirjoja nimellä, joka tunnustetaan siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalainen hän on. Hän saattaa opiskella ja suorittaa tutkintoja molemmissa valtioissa. Hänet saatetaan rekisteröidä sosiaaliturvaa varten molemmissa valtioissa. Hän saattaa hyvinkin muuttaa kolmanteen jäsenvaltioon ja kohdata siellä hallinnollisia ongelmia, koska hänellä on eri nimi eri asiakirjoissa. Ei voida jättää huomiotta sitäkään seikkaa, että sekä viranomaiset että yksityiset elimet ovat viime vuosina tulleet yhä epäilevämmiksi kaikissa tavanomaisesta poikkeavilta vaikuttavissa tilanteissa, ja tästä on usein erittäin epämiellyttäviä seurauksia niille, jotka joutuvat näiden tahojen epäilysten kohteeksi.

42 – Vrt. asia García Avello sekä asia Zhu ja Chen, joissa molemmissa yhteisöjen tuomioistuin korosti lasten oikeuksia.

79. Minusta on tämän vuoksi selvää, että se, että jäsenvaltio, jonka kansalainen henkilö on, kieltäytyy tunnustamasta hänelle laillisesti annettua nimeä, tekee hänelle väistämättä huomattavasti vaikeammaksi sen, että hän käyttää unionin kansalaisena oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella. Se, että Leonhard Matthiasia ei ole vielä tosiasiallisesti estetty liikkumasta Tanskan ja Saksan välillä tai saatu häntä luopumaan siitä, kuten Ranskan hallitus huomauttaa käsiteltävänä olevassa asiassa, ei merkitse, että hänen oikeuttaan tehdä niin ei olisi rajoitettu.

Onko rajoitus perusteltavissa?

80. Jos tapa, jolla Saksan lainsäädäntöä sovelletaan Leonhard Matthiasin kaltaisessa tapauksessa – ja korostan vielä, että kysymyksessä on hänelle laillisesti Tanskassa annetun sukunimen rekisteröinnistä kieltäytyminen – on lähtökohtaisesti yhteensopimaton yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa ja jos sillä puututaan oikeuksiin, joita hänellä unionin kansalaisena on, voiko tällainen kieltäytyminen olla perusteltua?

81. Mahdolliset oikeuttamisperusteet voidaan jakaa systemaattisiin perusteisiin, jotka saattavat tehdä tunnustamisesta tai rekisteriin merkitsemisestä automaattisesti kieltäytymisen perustelluksi tiettyjen edellytysten täyttyessä, ja yksittäiseen tilanteeseen

lähemmin liittyviin perusteisiin, jotka saattavat tehdä kieltäytymisen perustelluksi tapauskohtaisesti.

82. Ensiksi mainittujen oikeuttamisperusteiden ryhmän osalta Saksa on maininnut edut, joita syntyy siitä, että ei hyväksytä kummankin vanhemman nimestä muodostuvaa yhdysnimeä sukunimeksi (jos tämä käytäntö hyväksyttäisiin, tulevilla sukupolvilla saattaisi olla mahdottoman pituisia sukunimiä, [43] jotka olisivat yhdysnimistä muodostettuja yhdysnimiä), ja siitä, että käytetään pelkästään kansalaisuutta yhdistävänä tekijänä, kun määritetään, minkä valtion lainsäädäntöä yksilön nimeen sovelletaan (koska se on vakaampi ja helpommin tarkistettavissa oleva kriteeri kuin vakituinen asuinpaikka).

83. Kuten olen jo todennut, en pidä tarpeellisena tai asianmukaisena ottaa kantaa tämän alan erilaisten aineellisoikeudellisten sääntöjen tai lainvalintasääntöjen mahdollisiin ansioihin. Katson kuitenkin, että Saksa ei missään tapauksessa voi vedota tällaisiin argumentteihin, koska Saksan lainsäädännössä ei kokonaan suljeta pois yhdysnimeä sukunimenä maan omilta kansalaisilta (esim. EGBGB:n 10 §:n 3 momentin mukaan nimi määräytyy sen vanhemman kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jolla on jokin toinen kansalaisuus) eikä vakituisen asuinpaikan käyttämistä yhdistävänä tekijänä (edelleen EGBGB:n 10 §:n 3 momentin mukaan myös tilanteessa, jossa Saksan kansalaisuus puuttuu, Saksan lainsäädäntöä voidaan soveltaa, jos jompikumpi vanhemmista asuu Saksassa [44]). Leonhard Matthiasin sukunimenä olevan yhdysnimen, joka on annettu hänelle laillisesti valtiossa, jossa hän on syntynyt ja jossa on hänen vakituinen asuinpaikkansa, tunnustaminen ei tämän vuoksi näyttäisi olevan minkään ehdottoman saksalaisen oikeussäännön vastaista. [45]

84. Edelleen systemaattisten perusteiden osalta Liettuan hallitus (joka muilta osin katsoo, että Saksa sääntöjen vaikutus ei ole yhteisön oikeuden vastainen) esittää, että jäsenvaltioilta ei tule edellyttää, että ne tunnustavat kansalaisilleen ulkomaan lain mukaisesti annetut nimet, jos nämä nimet eivät sovi yhteen jäsenvaltion kansallisen kielen rakenteen kanssa; kieli on perustavanlaatuinen osa jäsenvaltion kansallista perintöä. Liettualaisten sukunimien muoto vaihtelee sen mukaan, käyttääkö sukunimeä mies vai nainen, ja jos käyttäjä on nainen, sen

43 – Pisin Yhdistyneessä kuningaskunnassa tunnettu sukunimenä oleva yhdysnimi on ilmeisesti Temple-Nugent-Brydges-Chandos-Grenville, jota Buckinghamin ja Chandosin herttuat käyttivät vuodesta 1822 vuoteen 1889, jolloin arvonimi lakkautettiin – kenties liiallisten sukunimien vuoksi. Useimmat perheet onnistuvat kuitenkin välttämään tällaiset liiallisuudet.

44 – On kiinnostavaa panna merkille asia, johon ICCS:n pääsihteeri viittasi järjestön 15.9.2004 Edinburghissa pitämässä yleiskokouksessa. Luxemburgin Tribunal administratif (hallinto-oikeus) kumosi Luxemburgin viranomaisten päätöksen, jolla ne kieltäytyivät rekisteröimästä luxemburgilaisen, Saksassa asuvan pariskunnan lapsen äidin sukunimellä. Pariskunta oli valinnut tämän nimen ainoaksi sukunimekseen (ks. edellä 16 kohta ja alaviite 12), ja lapsi, joka oli syntynyt Saksassa, oli rekisteröity siellä tällä nimellä täysin Saksan lainsäädännön mukaisesti, jota voitiin soveltaa sen omien lainvalintasääntöjen mukaan vakituisen asuinpaikan lakina. Luxemburgilainen tuomioistuin katsoi, että tällaista tilannetta ei voitu pitää yleisen järjestyksen vastaisena Luxemburgissa.

45 – Vrt. asiassa García Avello annetun tuomion 44 kohta, jossa yhteisöjen tuomioistuin korosti, että se, että Belgian viranomaiset järjestelmällisesti kieltäytyivät sukunimen vaihtamisesta, oli selvästi suhteetonta, koska muissa vastaavissa tilanteissa oli mahdollista tehdä poikkeuksia.

mukaan, onko hän naimisissa vai ei. Nämä erot kuuluvat erottamattomasti kielen rakenteeseen ja vääristellyt muodot eivät kansallisen toimintaperiaatteen mukaan ole hyväksyttäviä.

85. Minusta on tarpeetonta ratkaista tätä väitettä käsiteltävänä olevan asian yhteydessä. Ei ole aihetta ajatella, että Grunkin-Paulin kaltainen sukunimenä oleva yhdysnimi loukkaisi saksan kielen perustavanlaatuisia arvoja. Totean kuitenkin, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on korostanut kansallista kieltä koskevien seikkojen tärkeyttä henkilön nimeen liittyvissä kysymyksissä ja katsonut, että kieltä koskevien sääntöjen antaminen voi olla oikeutettua. [46]

86. Siltä osin kuin kysymys on seikoista, jotka voivat oikeuttaa tunnustamisesta tai rekisteriin merkitsemisestä kieltäytymisen yksittäistapauksessa, mahdollisuuksia on useita. Voi olla oikeutettua kieltäytyä jollain tavoin järjettömän tai sopimattoman sukunimen rekisteröinnistä. Jos kansallisessa lainsäädännössä kiellettäisiin kokonaan se, että sisaruksilla voisi olla eri sukunimet, voisi ehkä olla oikeutettua kieltäytyä sellaisen nimen rekisteröinnistä, joka synnyttäisi tällaisen tilanteen. Voisi myös olla oikeutettua kieltäytyä tunnustamasta nimeä, joka on annettu sellaisen toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, johon lapsella on liittymä syntymänsä mutta ei kansalaisuutensa kautta, jos voidaan osoittaa, että syntymäpaikka on valittu vain sen vuoksi, että voidaan kiertää sen jäsenvaltion sääntöjä, jonka kansalainen lapsi on, kun mitään muuta todellista yhteyttä kyseiseen paikkaan ei ole. [47]

87. Käsiteltävänä olevassa asiassa ei kuitenkaan ole aihetta ajatella kummankaan edellytyksen täyttyvän. Erityisesti Leonhard Matthiasin yhteys Tanskaan, jossa hän on asunut suuren osan elämästään, jossa hänen voidaan olettaa saaneen ystäviä ja jonne hänen voidaan olettaa asettuneen, on aito ja vakaa. Tältä osin – ja kun otetaan huomioon vastaavissa olosuhteissa tapahtuva kieltäytyminen nimen rekisteröinnistä yksittäisessä tapauksessa esiintyvien erityisten seikkojen perustella – palautan mieleen, että Saksan viranomaisten ja tuomioistuinten, samoin kuin kaikkien jäsenvaltioiden, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. [48] On hyvin todennäköisesti nyt kymmenettä syntymäpäiväänsä lähestyvän Leonhard Matthiasin etujen mukaista, että sen jäsenvaltion viranomaiset, jonka kansalainen hän on, tunnus-

46 – Ks. asia Bulgakov v. Ukraina, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 11.9.2007, nro 59894/00, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

47 – Tällaisen oikeutuksen hyväksyminen synnyttäisi tosin jännitteen edellä alaviitteessä 32 mainitun, yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Zhu ja Chen antaman tuomion 34 kohdan ja sitä seuraavien kohtien kanssa; siinä yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi väitteen, jonka mukaan ei ole mahdollista vedota jonkin jäsenvaltion kansalaisuuteen, joka on hankittu syntymäpaikan perusteella, kun syntymäpaikka on tietoisesti valittu vain tätä tarkoitusta varten. Yhteisöjen tuomioistuimen päättely perustui kuitenkin siihen, että kullakin jäsenvaltiolla on oikeus asettaa kansalaisuuden *hankkimisen* edellytykset, eikä se koskenut kansalaisuuden tai minkään muunkaan kriteerin *käyttämistä* kansainvälisessä yksityisoikeudessa *yhdistävänä tekijänä*. Ks. myös asia C-370/90, Singh, tuomio 7.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4265, Kok. Ep. XIII, s. I-19, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 – Ks. edellä 9 kohta.

tavat sukunimen, joka hänellä on ollut lähes koko elämänsä ajan siinä jäsenvaltiossa, jossa hänellä on vakituinen asuinpaikka.

Lopuksi

88. Olen näin ollen päätynyt siihen näkemykseen, että yhteisöjen tuomioistuimen pitäisi tulkita yhteisön oikeutta suhteessa kansalaisen oikeuteen liikkua ja oleskella vapaasti Euroopan unionissa ja näin tehdessään tulla kohdelluksi ilman syrjintää siten, että pääasiassa Leonhard Matthiasin sukunimi Grunkin-Paul, joka on laillisesti rekisteröity Tanskassa yli yhdeksän vuotta sitten, on rekisteröitävä Saksassa.

89. On toki totta, että ennakkoratkaisumenettelyssä yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on tulkita yhteisön oikeutta eikä soveltaa sitä pääasian taustalla olevaan tosiasialliseen tilanteeseen ja että ennakkoratkaisumenettelyn tarkoituksena on varmistaa, että yhteisön oikeutta tulkitaan ja sovelletaan yhdenmukaisesti jäsenvaltioissa. Toisin sanoen tämä tuomioistuin ei voi itse ratkaista kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa yksittäistä asiaa, mutta sen tekemä ratkaisu määrittää, mikä on lopputulos sekä kyseisessä asiassa että muissa vastaavissa menettelyissä, jotka mahdollisesti pannaan vireille muissa kansallisissa tuomioistuimissa.

90. Juuri viimeksi mainitun näkökohdan osalta olen korostanut tiettyä varovaisuutta käsiteltävänä olevassa asiassa. Vaikka olen täysin samaa mieltä julkisasiamies Jacobsin kanssa siitä, että ”on täysin Euroopan unionin kansalaisen aseman – jonka tarkoituksena on yhteisöjen tuomioistuimen ilmaisun mukaan ’olla jäsenvaltioiden kansalaisten perustavanlaatuinen asema’ – ja oikeuksien vastaista vaatia käyttämään eri nimiä eri jäsenvaltioiden lainsäädännön nojalla”, [49] olen myös tietoinen siitä laajalti ilmaistusta huolesta, että henkilöstatuuttia Euroopan unionissa koskevien kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen herkkää rakennelmaa ei pitäisi täysin sekoittaa.

91. Korostan tämän vuoksi, että valitsemani lähestymistapa ei edellytä mitään merkittäviä muutoksia nimiä koskeviin Saksan aineellisoikeudellisiin sääntöihin tai lainvalintasääntöihin vaan ainoastaan sitä, että niissä sallitaan jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti aiemmin suoritetun pätevän nimen valinnan laajempi tunnustaminen.

49 – Asiassa Standesamt Stadt Niebüll annetun ratkaisuehdotuksen 56 kohta, jossa siteerataan asiaa C-209/03, Bidar, tuomio 15.3.2005 (Kok. 2005, s. I-2119, 31 kohta).

Tältä osin siihen ei liity muuta kuin vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltaminen, joka vallitsee jo suuressa osassa yhteisön lainsäädäntöä, ei pelkästään talouden alalla vaan myös siviiliasioissa.

92. Suosittelisin käsiteltävänä olevassa asiassa ratkaisua, joka ei ole pelkästään räätälöity senkaltaiseen erityistilanteeseen, jossa Leonhard Matthias on vaan jossa myös mahdollistetaan oikeutetut yleistä järjestystä koskevat poikkeukset (vaikka mielestäni käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole esitetty mitään pätevää poikkeusta siihen nähden, millä tavoin asianomaisia Saksan sääntöjä tällä hetkellä sovelletaan).

93. Totean lopuksi, että vaikka henkilön nimen määräytyminen kuuluu henkilöstatuuttia koskevan lainsäädännön alaan, se on melko erityinen kysymys kyseisellä alalla. Siihen liittyy tunnistus, joka on oikeudellisesta asemasta tai kelpoisuudesta erillinen seikka. Näin ollen mielestäni tästä ei välttämättä seuraa, että nimeä koskeva ratkaisu tulisi ulottaa koskemaan tällaisia muita asioita.

Ratkaisuehdotus

94. Kaiken edellä esitetyn perustella katson, että yhteisöjen tuomioistuimen tulisi vastata Amtsgericht Flensburgin esittämään kysymykseen seuraavasti:

– lainvalintasääntö, jonka mukaan henkilön nimen on määräydyttävä sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka kansalainen hän on, ei itsessään ole EY 12, EY 17 tai EY 18 artiklan vastainen

– tällaista sääntöä on kuitenkin sovellettava siten, että kunnioitetaan kunkin unionin kansalaisen oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella

– tätä oikeutta ei kunnioiteta, jos tällainen kansalainen on rekisteröity jollakin nimellä hänen syntymäpaikassaan sovellettavan lain mukaisesti, ennen kuin syntyy tarve rekisteröidä hänen nimensä muualla, ja tämän jälkeen edellytetään eri nimen rekisteröimistä toisessa jäsenvaltiossa

– näin ollen jäsenvaltion viranomaiset eivät voi unionin kansalaisen nimeä rekisteröidessään automaattisesti kieltäytyä tunnustamasta nimeä, jolla hänet on jo laillisesti rekisteröity jonkin toisen jäsenvaltion sääntöjen mukaisesti, jollei tunnustaminen ole vastoin yleistä etua koskevaa pakottavaa syytä, josta ei voida poiketa.